

PREFERENCJE PODATKOWE W ZAKRESIE DZIAŁALNOŚCI BADAWCZO-ROZWOJOWEJ PRZEDSIĘBIORSTW Z BRANŻY IT Z WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO — BADANIE PILOTAŻOWE

DOI: 10.33141/po.2022.11.01

Przegląd Organizacji, Nr 11(994), 2022, s. 3-13

www.przegladorganizacji.pl

Bartłomiej Nita
Katarzyna Piotrowska
Piotr Wanicki

© Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa (TNOiK)

Wprowadzenie

Przedsiębiorstwa prowadzą działalność gospodarczą w zmieniających się warunkach geopolitycznych. Jednym z warunków przetrwania na konkurencyjnym rynku jest realizowanie działalności innowacyjnej. W ramach działalności innowacyjnej kluczowe znaczenie odgrywa działalność badawczo-rozwojowa, która jest obciążona dużym ryzykiem związanym z brakiem przewidywalności uzyskiwanych rezultatów przy zaangażowaniu zazwyczaj wysokich nakładów finansowych. Sukces przedsiębiorstwa w tym zakresie zależy więc od wielu czynników. Innowacyjność przedsiębiorstw przekłada się na innowacyjność całej gospodarki (Kordos, 2020). W związku z tym przedstawiciele poszczególnych krajów opracowują strategie rozwojowe zawierające rozwiązania (narzędzia) wspierające przedsiębiorstwa w tym zakresie. W Polsce jest to „Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju” (Ministerstwo Rozwoju, 2017), w której jednym z celów jest zwiększenie innowacyjności przedsiębiorstw na rynku krajowym i rynkach zagranicznych. Zmiany legislacyjne mają służyć z jednej strony usunięciu lub modyfikacji/uproszczeniu przepisów ograniczających działalność innowacyjną, z drugiej stymulowaniu procesów innowacyjnych poprzez odpowiednie bodźce fiskalne oraz zmiany procedur komercjalizacji wyników badań. Jednym z wdrożonych narzędzi jest możliwość wykorzystania preferencji podatkowych w formie tzw. ulgi badawczo-rozwojowej (dalej: ulga B+R) oraz preferencji IP Box (dalej: IP Box). Wielu autorów analizowało sytuację polskich przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową i możliwe do zastosowania narzędzia fiskalne w tym zakresie (Romanowska, 2016; Oksanych, 2019; Grego-Planer, Kuś, 2020; Małecka-Ziembińska, Łukaszewska, 2021; Szuper, 2021). Dostępne raporty nie są wystarczające, ponieważ odnoszą się do badań przeprowadzanych w latach wcześniejszych (KPMG, 2016) bądź ocen dokonywanych jedynie w zakresie identyfikacji barier utrudniających realizację działalności badawczo-rozwojowej (Kasprzak,

2018; Raport Ayiming, 2019), Autorzy badań prowadzonych w Polsce nie podali dotychczas szczegółowej diagnozy przyczyn tej sytuacji, co wydaje się kluczowe do rekomendowania skutecznych rozwiązań fiskalnych. Stanowi to lukę badawczą, którą autorzy niniejszego opracowania podjęli się uzupełnić.

Na tle zidentyfikowanych przesłanek ustalono cele badawcze, którymi są: zweryfikowanie narzędzia badawczego oraz zdiagnozowanie przyczyn niekorzystania z preferencji podatkowych przez podmioty do tego uprawnione. Tak sformułowane cele postanowiono zrealizować na podstawie badania pilotażowego, które ma stanowić punkt wyjścia do dalszych badań w ramach szerszego projektu dotyczącego preferencji podatkowych jako instrumentu wspierania działalności B+R w Polsce. Sformułowano hipotezę badawczą, mianowicie, przedsiębiorstwa sektora IT nie stosują preferencji podatkowych pomimo tego, że branżę informatyczną uznaje się za uprzywilejowaną z punktu widzenia możliwości korzystania z tego rodzaju udogodnień podatkowych. Do osiągnięcia celów pracy wykorzystano w szczególności następujące metody badawcze:

- analiza jakościowa (na podstawie obserwacji przedsiębiorstw (wywiady)) i ilościowa (wykorzystująca badanie korelacji statystycznej) zebranych danych empirycznych na próbie 100 dolnośląskich przedsiębiorstw z branży informatycznej z wykorzystaniem pogłębionej ankiety CATI jako narzędzia pozyskiwania danych (przygotowanie i weryfikacja narzędzia badawczego);
- synteza (kojarzenie przyczynowe w zakresie identyfikacji przyczyn niekorzystania z preferencji podatkowych przez przedsiębiorstwa informatyczne);
- indukcja i dedukcja (naukowa, formułowanie aksjomatów, paradygmatów, postulatów, porównanie, rozumowanie statystyczne – próba wskazania warunkowań do opracowania rekomendacji w kolejnym etapie badań);

- analogia (rozumowanie przez podobieństwo zjawisk, wnioskowanie – wykorzystanie dotychczasowych wyników badań do opracowania narzędzia badawczego w formie ankiety);
- krytyczna ocena ustaleń prezentowanych w literaturze, regulacjach prawa bilansowego, prawa podatkowego, interpretacjach oraz danych statystycznych.

Identyfikacja działalności badawczo-rozwojowej

Problematyka działalności badawczo-rozwojowej jest szeroko rozważana na gruncie nauk społecznych, w szczególności nauk o zarządzaniu, ekonomii i finansach. W literaturze wielokrotnie definiowano i klasyfikowano prace badawcze i rozwojowe (Rogers, 1995; Pietrański, 1995; Schumpeter za Mikosik, 1985; Bogdanienko, 1998; Drucker, 1985; Unger, Zagler, 2000; Tidd, Bessant, 2021; Rothwell, Gardiner, 1985; Bal-Woźniak, 2012; Trott, 2002), podkreślając ich nowatorski i twórczy charakter, nieprzewidywalność wyników, metodyczny sposób podejmowania działań w celu zwiększenia zasobów wiedzy bądź tworzenia nowych zastosowań dla istniejącej (Podręcznik, 2018). Rozważania i konkluzje stanowiły punkt wyjścia do opracowania definicji dla praktyki gospodarczej ujęte w obowiązujących przepisach prawa. Jednym z głównych źródeł dla przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową jest prawo podatkowe. Omawiane pojęcia rozumiane są w taki sam sposób, mianowicie, działalność badawczo-rozwojowa jest definiowana „jako działalność twórcza obejmująca badania naukowe lub prace rozwojowe, podejmowana w sposób systematyczny w celu zwiększenia zasobów wiedzy oraz wykorzystania zasobów wiedzy do tworzenia nowych zastosowań” (Ustawa, 1992; Ustawa, 1991). Dodatkowo ustawodawca przekierował przedsiębiorstwa do ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, w której badania naukowe są definiowane jako działalność obejmującą (Ustawa, 2018): badania podstawowe i badania aplikacyjne oraz prace rozwojowe. Jednoznaczne definicje w prawie podatkowym pojawiły się w 2016 r., wcześniej (2015) funkcjonowały w nieco innej formule, badania naukowe definiowano w podziale na badania podstawowe, stosowane i przemysłowe. Skorzystanie z preferencji podatkowych w zakresie ulgi B+R i IP Box wymaga zidentyfikowania podejmowanych czynności jako działania badawczo-rozwojowe w myśl obowiązującego prawa podatkowego.

Polskie przedsiębiorstwa identyfikują również działalność badawczo-rozwojową na potrzeby raportowania jej efektów dla celów statystycznych. W tym zakresie zobowiązane są do sporządzenia sprawozdania o działalności badawczej i rozwojowej (B+R) z wykorzystaniem formularza PNT-0,1 zgodnie z przepisami ustawy z dnia 29 czerwca 1995 o statystyce publicznej (Ustawa, 1995). Cechy działalności badawczo-rozwojowej wskazane w objaśnieniach mogą być pomocne dla przedsiębiorstw przy identyfikowaniu działań na potrzeby rozliczenia podatkowego. Użyteczność przyjętych rozwiązań przejawia się również tym, że w objaśnieniach zostały wymienione

rodzaje działań według wskazanych klasyfikacji w podziale na branże, i tak w zakresie oprogramowania komputerowego, a należy podkreślić, że w przyjętej próbie badawczej znalazły się tylko przedsiębiorstwa informatyczne (IT), wymieniono:

- „tworzenie nowych systemów operacyjnych lub języków,
- projektowanie i wdrażanie nowych wyszukiwarek opartych na oryginalnych technologiach,
- działania zmierzające do rozwiązywania konfliktów w ramach sprzętu lub oprogramowania w oparciu o proces reorganizacji systemu lub sieci,
- tworzenie nowych lub bardziej wydajnych algorytmów w oparciu o nowe techniki,
- tworzenie nowych i oryginalnych technik szyfrowania lub zabezpieczeń” (Podręcznik, 2018, s. 70).

Z perspektywy praktyki gospodarczej wskazane źródła umożliwiające identyfikację działalności badawczo-rozwojowej wydają się wystarczające. Jednakże dla przedsiębiorstw prowadzących księgi rachunkowe zgodnie z przepisami prawa bilansowego pomocna może być analiza terminologiczna pojęć określonych w ustawie o rachunkowości (Ustawa, 1994) i międzynarodowych przepisach prawa bilansowego (IFRS, 2013), gdzie w definicji prac rozwojowych pojawia się formuła kosztów i przykłady działań do nich zaliczanych, co w procesie identyfikowania kosztów kwalifikowanych w uldze B+R może być pomocne (IFRS, 2022).

Dla potrzeb praktyki gospodarczej użytecznym narzędziem weryfikacji realizowanych procesów w zakresie B+R może być również zastosowanie dziewięciostopniowej skali poziomu gotowości technologicznej (TRL), wymagane często przez instytucje (ARP, NCBR), np. przy staraniu się o dofinansowanie z funduszy Unii Europejskiej (Agencja Rozwoju Przemysłu, 2019). Ostatecznie na potrzeby publikacji w kontekście odpowiedniej identyfikacji podejmowanych działań przyjęto definicję działalności B+R, przedstawioną również ankietowanym, mianowicie: „działalność B+R to ulepszanie i rozwój istniejących produktów, usług i procesów, w tym tworzenie, projektowanie nowych, zmienionych lub ulepszonych produktów, usług, procesów, a także opracowywanie systemów prototypowych i projektów pilotażowych”.

Prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej w Polsce wymaga odpowiednich nakładów i odpowiedniego wsparcia. Od 2016 r. wartość nakładów na działalność B+R się zwiększa, co przedstawia tabela 1, jednakże tempo tego wzrostu nie jest na zadowalającym poziomie, gdyż dla Polski celem było osiągnięcie do 2020 r. poziomu wydatków na B+R w wysokości 1,7% PKB, co nie zostało uzyskane (Uzasadnienie Ustawa, 2015).

Przedsiębiorstwa, realizując działalność B+R, potrzebują również dodatkowego wsparcia państwa, co też wpisuje się w strategię zrównoważonego rozwoju, w której innowacyjność przedsiębiorstw stawiana jest na jednej z głównych pozycji. Potwierdzają to sami przedsiębiorcy, którzy w ramach badania przeprowadzonego przez KPMG w 2013 r. (KPMG, 2016) wskazywali możliwość odliczenia wydatków na B+R od podatku jako czynnik, który skłoniłby większość z nich do zwiększenia

Tabela 1. Wybrane dane statystyczne dotyczące działalności B+R w latach 2016-2020

Kategorie danych	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba podmiotów w działalności B+R	4871	5102	5779	5863	6381
Nakłady krajowe brutto na działalność B+R w mln zł	17 943	20 578	25 648	30 285	32 402
Relacja nakładów krajowych brutto na działalność B+R (GERD) do PKB w %	0,96	1,03	1,21	1,32	1,39

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS 2022

nakładów finansowych na działalność B+R. Autorzy podjęli próbę zweryfikowania, czy w praktyce gospodarczej, po wprowadzeniu oczekiwanych ulg podatkowych, miało to rzeczywiście miejsce.

Preferencje podatkowe – ulga badawczo-rozwojowa i IP Box

W celu zwiększania nakładów na działalność badawczo-rozwojową, a co za tym idzie, na wzrost innowacyjności przedsiębiorstw, państwa wprowadzają różnego rodzaju instrumenty wsparcia tej działalności. Instrumenty mogą opierać się na dotacjach, preferencjach podatkowych itp. (Dziembała, 2017; Szuper, 2021). W niniejszej publikacji autorzy skupią się na instrumentach wsparcia związanych z preferencjami podatkowymi. W Polsce aktualnie dostępne są dwa instrumenty podatkowe – ulga B+R oraz IP Box, które mają wspierać działalność badawczo-rozwojową. Ustawodawca w 2015 roku uchwalił ustawę (Ustawa, 2015), która pozwoliła na zmianę ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych (Ustawa, 1991) i ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (Ustawa, 1992) w zakresie wprowadzenia instrumentu – ulga B+R. Ustawodawca w uzasadnieniu do ustawy wskazał, że celem wprowadzenia nowego instrumentu jest wsparcie innowacyjności polskiej gospodarki zarówno od strony sektora nauki, jak i przedsiębiorstw. Celem tych zmian jest przede wszystkim wprowadzenie możliwości zaliczania kosztów działalności badawczo-rozwojowej do kosztów uzyskania przychodów przy rozliczaniu podatku dochodowego.

Objaśniając istotę wskazanych form wsparcia, należy podkreślić, że ulga B+R to preferencja podatkowa stosowana od tzw. strony kosztowej. Instrument ten pozwala na odliczenia od dochodu kosztów kwalifikowanych, które zostały poniesione na działalność badawczo-rozwojową. Definicję działalności badawczo-rozwojowej zaprezentowano w ustawie (Ustawa, 2015, art. 1, pkt 5).

W ustawodawstwie w roku 2016 za koszty kwalifikowane w zakresie prac B+R uznawano wynagrodzenia oraz składki na ubezpieczenie społeczne pracowników (wartość odliczenia 30% tych kosztów), koszty nabycia materiałów i surowców, wydatki na ekspertyzy, opinie oraz innego typu usługi doradcze, opłaty za korzystanie z aparatury badawczo-naukowej oraz odpisy amortyzacyjne od

środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych. Procent odliczenia kosztów innych niż wynagrodzenia wynosił 20% dla mikro-, małych i średnich przedsiębiorstw, a 10% dla dużych przedsiębiorstw (Ustawa, 2015, art. 1, pkt 5).

W celu skorzystania z ulgi B+R podatnik musi prowadzić wyodrębnioną ewidencję kosztów poniesionych na działalność badawczo-rozwojową. Oprócz ewidencji kosztów podatnik powinien posiadać dokumentację potwierdzającą prowadzenie działalności badawczo-rozwojowej (np. raporty z przeprowadzonych prac badawczo-rozwojowych, ewidencje czasu pracy, dokumentację potwierdzającą zużycie materiałów i surowców). W tym czasie nie można było łączyć ulgi B+R z preferencjami wynikającymi z realizacji inwestycji na terenie specjalistycznej strefy ekonomicznej ani z dotacjami (wydatki na działalność badawczo-rozwojową nie mogły być zwrócone podatnikowi). W przypadku gdy podatnik osiągnął stratę podatkową lub niższy dochód niż wartość przysługującą do odliczenia, to ulgę B+R mógł rozliczyć w 3 kolejnych latach (Ustawa, 2015, art. 1, pkt 5).

W 2016 roku dokonano nowelizacji przepisów w zakresie ulgi B+R (Ustawa, 2016), które zaczęły obowiązywać od 1 stycznia 2017 roku. Główne zmiany dotyczyły:

1. rozszerzenia katalogu kosztów kwalifikowanych o koszty uzyskania i utrzymania patentu, prawa ochronnego na wzór użytkowy, prawa z rejestracji wzoru przemysłowego, poniesione przez podatnika będącego mikro-, małym lub średnim przedsiębiorcą;
2. zwiększenia wysokości procentu odliczeń w stosunku do wydatków kwalifikowanych – dla wszystkich wydatków poniesionych przez podmioty z sektora MSP to 50%, natomiast dla pozostałych podatników wzrost do 50% dla kategorii kosztów wynagrodzeń oraz wzrost do 30% dla pozostałych kategorii kosztów;
3. wydłużenia okresu z 3 do 6 lat na rozliczenie odliczenia w zakresie ulgi B+R, jeśli podatnik wykazał stratę podatkową lub dochód, który był niższy od kwoty odliczenia;
4. wprowadzenia ułatwień dla przedsiębiorstw rozpoczynających działalność gospodarczą w postaci możliwości uzyskania zwrotu odliczenia z tytułu ulgi B+R w pierwszym roku działalności lub w dwóch pierwszych latach działalności dla podmiotów z sektora MSP.

Kolejna zmiana przepisów podatkowych (Ustawa, 2018) obowiązywała od 2018 roku. Po raz kolejny zmiana była korzystna dla podatników, ponieważ rozszerzono katalog kosztów kwalifikowanych i zwiększono wysokość procentowego ich odliczenia. W zakresie katalogu kosztów kwalifikowanych w przypadku wynagrodzeń uwzględniono koszty wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne wynikające z umów zlecenie i umów o dzieło, na podstawie których świadczone prace na rzecz działalności badawczo-rozwojowej. Dodano do kosztów kwalifikowanych wydatki na nabycie specjalistycznego sprzętu wykorzystywanego do działalności badawczo-rozwojowej. W przypadku kosztów ekspertyz, opinii i usług doradczych doprecyzowano, że muszą być one świadczone przez podmioty posiadające status jednostki naukowej. Centra Badawczo-Rozwojowe (CBR) mogą dodatkowo rozliczyć koszty amortyzacji budynków, budowli i lokali wykorzystywanych do prowadzonej działalności badawczo-rozwojowej oraz koszty ekspertyz, opinii i usług doradczych, które zostały wykonane przez podmioty inne niż jednostki naukowe. Dodatkowo zwiększył się limit odliczeń do 100% w przypadku wszystkich wydatków dla podatników nieposiadających statusu CBR, aż do 150% dla podatników posiadających ten status (z wyjątkiem kosztów patentów i wzorów użytkowych, wzorów przemysłowych poniesionych przez duże przedsiębiorstwa, w takim przypadku limit odliczeń to 100%). Ponadto Ustawodawca dopuścił możliwość korzystania z ulgi badawczo-rozwojowej podmiotom, które prowadzą działalność w specjalnej strefie ekonomicznej, jednak w zakresie wydatków, które nie zostały uwzględnione w kalkulacji dochodu zwolnionego z podatku z tytułu ulgi strefowej. Od 2022 roku zwiększył się limit odliczeń do 200% dla wszystkich podatników w zakresie kosztów wynagrodzeń. Dla podatników posiadających status CBR wszystkie koszty kwalifikowane zostaną odpisane w wysokości 200% z wyjątkiem kosztów związanych z ochroną patentową dla dużych podatników (tutaj limit bez zmian) (Ustawa, 2021).

Szczegółowe zmiany w uldze B+R na przestrzeni lat podsumowano w tabeli 2.

W analizowanym okresie zwiększyła się liczba podmiotów stosujących wprowadzane rozwiązania. Dane

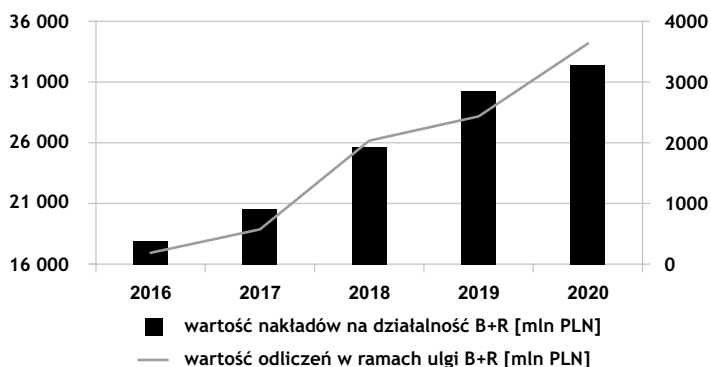
dotyczące liczby podmiotów, które skorzystały z ulgi B+R, przedstawiono w tabeli 3.

Na przestrzeni ostatnich 5 lat zasady stosowania ulgi B+R zmieniane były trzy razy. Za każdym razem wprowadzono korzystniejsze rozwiązania dla podatników. Przeprowadzono analizę korelacji pomiędzy wzrostem nakładów inwestycyjnych na działalność B+R ponoszonych przez przedsiębiorców a wartością odliczeń w ramach ulgi B+R. Wyniki tej korelacji zaprezentowano na rysunku 1.

Wartość odliczeń w ramach ulgi B+R zwiększyła się w roku 2018 o prawie 100% w stosunku do roku 2017. Nakłady przedsiębiorstw na działalność B+R zwiększyły się z 17 943 do 32 402 mln PLN.

Drugim instrumentem podatkowym wspierającym działalność badawczo-rozwojową jest preferencja IP Box. Preferencja ta została wprowadzona od 1 stycznia 2019 roku na podstawie nowelizacji przepisów podatkowych (Ustawa, 2018). IP Box to preferencyjne opodatkowanie dochodów uzyskiwanych ze sprzedaży produktów lub usług wytwarzanych w oparciu o prawo własności intelektualnej. Rozwiązanie ma służyć zwiększeniu atrakcyjności prowadzenia w Polsce działalności badawczo-rozwojowej. Jednym z warunków stosowania preferencyjnego opodatkowania dochodów jest konieczność posiadania kwalifikowanego prawa własności intelektualnej, które powstało w wyniku działalności badawczo-rozwojowej. Kwalifikowanymi prawami własności intelektualnej są patent, prawo ochronne na wzór użytkowy, prawo z rejestracji wzoru przemysłowego, prawo z rejestracji topografii układu scalonego, dodatkowe prawo ochronne dla patentu na produkt leczniczy lub produkt ochrony roślin, prawo z rejestracji produktu leczniczego i produktu leczniczego weterynaryjnego dopuszczonych do obrotu, wyłączne prawo, o którym mowa w ustawie z dnia 26 czerwca 2003 roku o ochronie prawnej odmian roślin (Ustawa, 2018), autorskie prawo do programu komputerowego.

Preferencyjna stawka podatkowa w formie IP Box to 5% dochodu kwalifikowanego. Ustawodawca zdefiniował dochód z tytułu kwalifikowanych praw własności intelektualnej jako zysk ze sprzedaży kwalifikowanego IP, należności otrzymanych z tytułu umów licencyjnych dotyczących kwalifikowanego IP, zysk z kwalifikowanego

Rys. 1. Działalność B+R – nakłady przedsiębiorstw i wartość odliczeń w ramach ulgi B+R
Źródło: opracowanie własne na podstawie zaprezentowanych danych statystycznych

Tabela 2. Zmiany prawne w uldze B+R od roku 2016

Kryterium	2016		2017		Od 2018			Od 2022		
	MSP	inne	MSP	inne	NIE CBR	CBR - MSP	CBR - inne	NIE CBR	CBR - MSP	CBR - inne
Wynagrodzenia	30%	20%	50%	50%	100%	150%	150%	200%	200%	200%
Materiały i surowce	20%	10%	50%	30%	100%	150%	150%	100%	200%	200%
Ekspertyzy, opinie	20%	10%	50%	30%	100%	150%	150%	100%	200%	200%
Oplaty za korzystanie z aparatury naukowo-badawczej	20%	10%	50%	30%	100%	150%	150%	100%	200%	200%
Odpisy amortyzacyjne od ŚT i WNiP (bez samochodów i budynków)	20%	10%	50%	30%	100%	150%	150%	100%	200%	200%
Odpisy amortyzacyjne budynków	NIE	NIE	NIE	NIE	NIE	150%	150%	100%	200%	200%
Koszty uzyskania patentu	NIE	NIE	50%	30%	100%	150%	100%	100%	200%	100%
Koszty nabycia specjalistycznego sprzętu	NIE	NIE	NIE	NIE	100%	150%	150%	100%	200%	200%
Możliwość łączenia ulgi B+R z ulgą strefową	NIE	NIE	NIE	NIE	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK	TAK
Okres rozliczenia ulgi B+R w kolejnych latach	3	3	6	6	6	6	6	6	6	6
Możliwość zwrotu podatku dla nowej działalności	NIE	NIE	TAK, w 2 pierwszych latach	TAK, w pierwszym roku	TAK, dla MSP w pierwszych dwóch latach, dla pozostałych w pierwszym roku działalności			TAK, dla MSP w pierwszych dwóch latach, dla pozostałych w pierwszym roku działalności		

Źródło: opracowanie własne na podstawie ustaw zmieniających przepisy podatkowe

Tabela 3. Liczba podatników PIT/CIT, którzy skorzystali z ulgi B+R i wartość tych odliczeń

Lata	2016	2017	2018	2019	2020
Liczba podatników	528	1090	1844	2469	3237
Wartość odliczeń w mln PLN	198	584	2040	2437	3636

Źródło: opracowanie własne na podstawie gov.pl/web/rozwoj-technologia/ulga-na-badania-i-rozwoj

IP uwzględnionego w cenie sprzedaży produktu lub usługi, uzyskanego w postępowaniu spornym (sądowym lub arbitrażowym) odszkodowania za naruszenie praw wynikających z kwalifikowanego IP.

Podstawa opodatkowania preferencyjną stawką podatku dochodowego w ramach IP Box to iloczyn dochodu z kwalifikowanego prawa własności intelektualnej i wskaźnika nexus, którego wzór jest określony w ustawie (Ustawa, 2018).

W przypadku IP Box podatnik ma możliwość rozliczenia powstałej straty w najbliższych kolejno następujących po sobie 5 latach podatkowych, ale tylko w odniesieniu do dochodu osiągniętego z tego samego kwalifikowanego IP lub tego samego rodzaju produktu, usługi lub grupy produktów lub usług, w których to samo kwalifikowane IP zostało wykorzystane. Z ulgi IP Box w 2019 roku skorzystało 1601 podatników PIT oraz tylko 49 podatników CIT (Koślicki, 2020). Aby móc skorzystać z tych preferencji, przedsiębiorstwo musi wygenerować dochód do opodatkowania. Tylko w przypadku ulgi B+R startupy działające do 2 lat mogą ubiegać się o zwrot podatku z tytułu ulgi nawet w sytuacji wystąpienia straty podatkowej.

Na tle zarysowanych zmian w przepisach polskiego prawa podatkowego oraz sytuacji gospodarczej dla przedsiębiorstw prowadzących działalność badawczo-rozwojową w Polsce zrealizowano zaplanowany proces badawczy.

Metoda badawcza

W celu przeprowadzenia diagnozy przyczyn niekorzystania z preferencji podatkowych przez podmioty do tego uprawnione przygotowano ankietę jako narzędzie badawcze. Samo narzędzie badawcze opracowano z wykorzystaniem metodyki prowadzenia badań naukowych uwzględniającej płaszczyzny: merytoryczną, logiczną i psychologiczną (Apanowicz, 2003; Zagańczyk 2014; Mider, 2021). Pytania badawcze zostały przygotowane na podstawie dostępnych raportów (Ayming Polska, 2019), artykułów (Kasprzak, 2018; Janiszewska, Janiszewski, 2020) i doświadczenia autorów (wywiady) dotyczących barier w korzystaniu z preferencji podatkowych. Główne zidentyfikowane bariery wynikające z aktualnie dostępnych badań to:

- przedsiębiorstwa mają problem w ocenie, czy realizowane przez nie działania wpisują się w definicję prac badawczo-rozwojowych określoną w ustawie o PIT i CIT;
- przedsiębiorstwa identyfikują problem w dokumentowaniu prowadzonych prac badawczo-rozwojowych;
- przedsiębiorstwa wykazują problem w rozpoznaniu kosztów kwalifikowanych i w odpowiednim ich ewidencjonowaniu;
- przedsiębiorstwa boją się ewentualnych czynności sprawdzających czy też kontroli skarbowych.

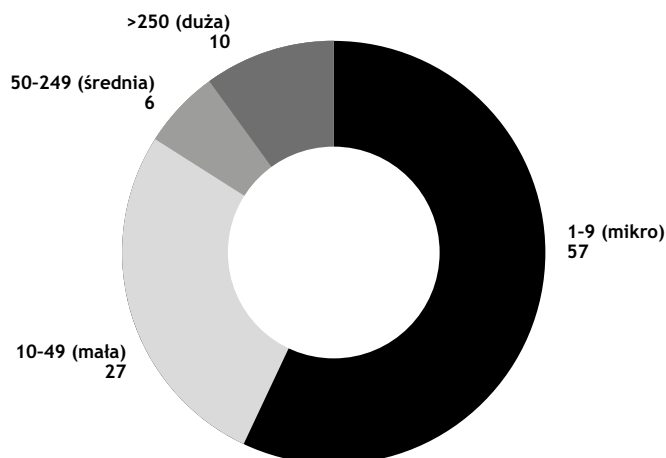
Był to punkt wyjścia do sformułowania listy pytań ankietowych. Autorzy badania chcieli zweryfikować, czy wskazane problemy zostały w prawidłowy sposób zidentyfikowane, czy też występują inne. Zaplanowano również zbadanie dodatkowych uwarunkowań, które ułatwiają

skorzystanie z preferencji podatkowych. W badaniu postanowiono rozpoznać kilka obszarów tematycznych, poszukując odpowiedzi na następujące pytania badawcze:

1. Czy współpraca z jednostką naukową wpływa na wypracowanie praw własności intelektualnej?
2. Czy podmioty współpracujące z jednostką naukową mają wyodrębnione działy B+R w strukturze organizacyjnej?
3. Czy podmioty współpracujące z jednostką naukową częściej korzystają z preferencji podatkowych?
4. Czy forma ewidencji ma wpływ na prowadzenie działalności B+R przez przedsiębiorstwo?
5. Czy staż firmy wpływa na realizację działalności B+R w przedsiębiorstwie?

Analiza tych pytań ma umożliwić autorom zdiagnozowanie przyczyn niekorzystania z preferencji podatkowych przez podmioty do tego uprawnione, co stanowi cel niniejszego opracowania. Przygotowana ankietę obejmowała 21 pytań badawczych, które koncentrowały się na aspektach związanych z motywacją dotyczącą prowadzenia działalności B+R oraz jej sposobu organizacji w przedsiębiorstwie, sposobem zabezpieczania własności intelektualnej powstałej w wyniku realizowanych prac B+R w przedsiębiorstwie, warunkami do spełnienia wymagań w odniesieniu do możliwości korzystania z preferencji podatkowych oraz problemami i motywacjami związanymi z korzystaniem z preferencji podatkowych. Opracowane narzędzie badawcze zostało przetestowane w ramach badania pilotażowego. Grupę badawczą stanowiło 100 podmiotów z sektora IT (90 podmiotów z sektora MSP oraz 10 spełniających definicję dużego przedsiębiorstwa) z województwa dolnośląskiego, ankietę miała charakter wywiadu pogłębionego realizowanego techniką CATI. Szczegółowe dane dotyczące struktury próby badawczej zaprezentowano na rysunku 2.

Dobór grupy docelowej był losowy z populacji zdefiniowanej następującymi kryteriami: branża IT, województwo dolnośląskie. Zgodnie z danymi statystycznymi (GUS, 2022), województwo dolnośląskie jest jednym z najbardziej innowacyjnych regionów w Polsce. Dodatkowo branża IT należy do sektora zaawansowanych technologii, jest wskazana jako regionalna inteligentna specjalizacja województwa dolnośląskiego (UMWD, 2015) oraz krajowa inteligentna specjalizacja (Ministerstwo Rozwoju i Technologii, 2019). Branża IT jest uznawana za jedną z najbardziej rozwijających się w Polsce, a zarazem jedną z najbardziej innowacyjnych. Przedsiębiorstwa z tego sektora prowadzą prace badawczo-rozwojowe w celu wprowadzenia lub udoskonalenia produktów. Dodatkowo w przypadku preferencji IP Box branża informatyczna może wykazać prawa autorskie do oprogramowania, w pozostałych branżach konieczne jest uzyskanie prawnej ochrony własności intelektualnej, co wiąże się z dodatkową procedurą prawną, kosztami, ujawnieniem przedmiotu zabezpieczenia oraz czasem na uzyskanie ochrony. Stąd też autorzy chcieli zweryfikować na wstępie postawioną hipotezę. W artykule zaprezentowane zostały wyniki przeprowadzonego badania. Autorzy skupili się na podmiotach, które realizują prace B+R – 58 podmiotów wskazało, że spełnia to kryterium.

Rys. 2. Struktura próby badawczej
Źródło: opracowanie własne

Wyniki badań

Wyniki badania wśród grupy podmiotów, które prowadzą działalność badawczo-rozwojową, zostały poddane szczegółowej analizie w zakresie identyfikacji uwarunkowań, które mogą wpływać na chęć skorzystania z preferencji podatkowych. Zweryfikowano występowanie pięciu czynników determinujących przyczyny niekorzystania z preferencji podatkowych, które korespondują z postawionymi wcześniej pytaniami badawczymi.

W przypadku pierwszego czynnika, czyli wpływu współpracy przedsiębiorstwa z jednostką naukową/institutem badawczym na zabezpieczenie wypracowanego rezultatu projektu w postaci prawa własności intelektualnej, analiza statystyczna wykazała brak istotnej zależności między współpracą z jednostkami badawczymi a powstałymi w działaniach badawczo-rozwojowych prawami własności intelektualnej. Zależność, ze względu na małą próbę oraz cechy dychotomiczne, badano dokładnym testem Fishera. W ankiecie badane podmioty mogły wskazać formę własności intelektualnej (możliwy wielokrotny wybór). Najwięcej przedsiębiorstw wskazało, że posiada patent (3 respondentów) lub autorskie prawo do programu komputerowego (10 respondentów). W przypadku pozostałych form własności intelektualnej (zgodnie z katalogiem kwalifikowanych praw własności intelektualnej) odnotowano jedno lub dwa wskazania ankietowanych. Liczba podmiotów współpracujących z jednostką naukową to 21. Należy zauważyć brak istotnej statystycznie zależności między współpracą z jednostkami badawczymi a uzyskaniem patentu. W branży informatycznej najczęstszą formą zabezpieczenia własności intelektualnej jest autorskie prawo do oprogramowania. Uwarunkowanie to wynika z przepisów prawa – Prawo własności przemysłowej (Ustawa, 2000). Zależność ta nie jest istotna statystycznie, a więc na poziomie istotności 0,05 nie można sądzić, że autorskie prawa do programu komputerowego częściej wytwarzane są w przypadku podmiotów współpracujących z jednostkami badawczymi niż tych, które nie prowadzą takiej współpracy.

Kolejnym czynnikiem, który został poddany analizie, było sprawdzenie, czy przedsiębiorstwa, które współpracują z jednostkami badawczymi, częściej posiadają wyodrębniony dział badawczo-rozwojowy w strukturze organizacyjnej. Jak wynika z badania, 12 podmiotów posiadających dział B+R współpracuje z jednostką naukową (57,1 proc.), pozostałych 9 (42,9 proc.) takiej współpracy nie podejmuje. W przypadku 57 proc. podmiotów współpracujących z uczelniami/institutami występuje dział B+R w ich strukturze organizacyjnej. Prawie co trzeci podmiot niewykazujący się współpracą z jednostkami badawczymi posiada taki dział. Przeprowadzony dokładny test Fishera wskazał, że na poziomie istotności 0,05 nie można sądzić, że częściej dział B+R występuje w strukturze organizacyjnej podmiotów współpracujących z uczelniami/institutami niż w przypadku przedsiębiorstw niewspółpracujących z tego typu jednostkami.

Zweryfikowano również czynnik odnoszący się do tego, czy współpraca z jednostkami naukowymi/institutami badawczymi ma wpływ na korzystanie z preferencji podatkowych. Uzyskane wyniki wykazały, że 7 podmiotów współpracujących z jednostką naukową korzysta z preferencji podatkowych (33,3 proc.), natomiast 14 nie korzystało z takich preferencji (66,7 proc.). Co trzeci podmiot współpracujący z uczelniami/institutami korzysta z preferencji podatkowych. Niespełna 14 proc. przedsiębiorstw, które nie współpracują z uczelniami/institutami badawczymi, korzysta z preferencji podatkowych. Przeprowadzony dokładny test Fishera wskazał, że na poziomie istotności 0,05 nie można sądzić, że częściej z preferencji podatkowych korzystają podmioty współpracujące z jednostkami badawczymi niż te niewspółpracujące.

Czwartym badanym czynnikiem była forma ewidencji stosowana przez podmioty realizujące prace badawczo-rozwojowe. Jak wynika z zebranych danych, zdecydowana większość podmiotów realizująca działania badawczo-rozwojowe wskazała, że prowadzi księgi rachunkowe. Było ich 50, co stanowiło 86 proc. całej grupy. Prawie co dziesiąty podmiot realizujący działania badawczo-rozwojowe prowadzi Podatkową Księgę Przychodów

i Rozchodów. Dwóch respondentów wskazało wariant „Inne”. Wśród podmiotów prowadzących księgi rachunkowe i realizujących działania badawczo-rozwojowe najczęściej, bo 38 proc., nie prowadzi wyodrębnionej ewidencji nakładów poniesionych na działalność B+R. Około 30 proc. z nich prowadzi w tym celu ewidencje księgowo, a co piąty respondent wskazał, że prowadzi inne niż wymienione w pytaniu ewidencje na poniesione nakłady na działalność B+R. Wśród podmiotów, które wskazały Podatkowe Księgi Przychodów i Rozchodów jako formę ewidencji, połowa z nich nie posiada wyodrębnionej ewidencji nakładów poniesionych na działalność B+R, a co trzeci prowadzi dodatkowe ewidencje poza systemem księgowym.

Ostatnim weryfikowanym czynnikiem był staż przedsiębiorstwa na rynku i jego wpływ na działalność badawczo-rozwojową. Jak wynika z badań, odsetek podmiotów ze stażem do 3 lat wśród realizujących działania B+R, a tych które nie podejmują tego typu działań, jest praktycznie taki sam – wynosi ok. 19 proc., rezultaty szczegółowo przedstawia tabela 4.

Na poziomie istotności 0,05 nie można sądzić, że staż przedsiębiorstw wpływa na realizację działań badawczo-rozwojowych. Analiza wyników nie wykazała statystycznie istotnych korelacji. Jest to spowodowane jednak charakterem badania – badanie pilotażowe. Stąd istnieje konieczność przeprowadzenia badań na większej grupie badawczej, która umożliwi potwierdzenie statystyczne postawionych hipotez badawczych.

Przeprowadzone badanie umożliwiło autorom podjęcie próby zidentyfikowania przyczyn niekorzystania z preferencji podatkowych przez przedsiębiorstwa, które spełniają warunki ustawowe do ich stosowania. Wyniki przedstawiono w tabeli 5. Dane odnoszą się do 46 podmiotów, które spełniają przesłanki ustawowe do korzystania z preferencji, ale z nich nie korzystają.

Analizując i poddając dyskusji wyniki badań ankietowych w zakresie zidentyfikowania barier bezpośrednio ograniczających, bądź wręcz zniechęcających, przedsiębiorstwa do skorzystania z preferencji podatkowych, dodatkowych czynników, które mogą mieć na to wpływ, jak również wskazania samych przyczyn niestosowania odpowiednich instrumentów fiskalnych, autorzy podjęli próbę zdiagnozowania przyczyn niekorzystania z preferencji podatkowych mimo spełniania warunków ustawowych w tym zakresie. Przyczyny te można syntetycznie scharakteryzować następująco:

- zbyt małe korzyści podatkowe przy zbyt dużych nakładach czasowych, finansowych i ludzkich;
- zbyt wysoki stopień skomplikowania (trudności) rozwiązań w zakresie stosowania preferencji podatkowych przez przedsiębiorstwa, które wymagają wiedzy specjalistycznej, w opinii ankietowanych, w ostatecznym rozliczeniu, nie przynoszą oczekiwanych korzyści;
- obawa przedsiębiorstw przed poddaniem się kontroli skarbowej w wyniku zastosowania rozwiązań w zakresie preferencji podatkowych;

Tabela 4. Staż przedsiębiorstwa a realizacja działań badawczo-rozwojowych

Staż przedsiębiorstwa	Liczba podmiotów realizujących działania B+R	Udział	Liczba podmiotów nierealizujących działań B+R	Udział
Do 3 lat	11	57,9%	8	42,1%
4–5 lat	9	69,2%	4	30,8%
Powyżej 5 lat	38	55,9%	30	44,1%
Razem	58		42	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 5. Przyczyny niekorzystania z preferencji podatkowych

Przyczyny niekorzystania z preferencji podatkowych (wielokrotny wybór)	Liczba odpowiedzi	Udział
nie znam instrumentów tj. ulga B+R/IP-Box	11	23,9%
firma nie płaci podatku dochodowego, ponieważ nie generuje zysku	7	15,2%
korzystanie z preferencji podatkowych jest trudne i wymaga specjalistycznej wiedzy	12	26,1%
korzystanie z preferencji podatkowych może być powodem kontroli prowadzonej przez system kontroli skarbowej	9	19,6%
zbyt małe korzyści wynikające z zastosowania preferencji podatkowych	14	30,4%
otrzymaliśmy negatywną interpretację z Krajowej Informacji Skarbowej	0	0,0%
nie wiem	3	6,5%

Źródło: opracowanie własne

- ograniczony zakres stosowania preferencji podatkowych, wiele badanych podmiotów nie odprowadza podatku dochodowego, stąd przekonanie, że tego typu ulgi ich nie dotyczą, więc nie są nimi zainteresowane;
- niski poziom świadomości o możliwości skorzystania z ustawowych rozwiązań, a co za tym idzie, bierność w tym zakresie, wiąże się to również z brakiem kampanii informacyjnych zachęcających przedsiębiorców do zainteresowania się tymi rozwiązaniami;
- brak jednolitości w interpretacji przepisów podatkowych;
- skomplikowany system ewidencjonowania kosztów kwalifikowanych do działalności badawczo-rozwojowej;
- zawężony zakres kosztów kwalifikowanych (dotyczy to głównie podwykonawstwa);
- czasochłonny proces uzyskiwania praw własności intelektualnej;
- brak możliwości stosowania preferencji podatkowej przy obliczaniu miesięcznej zaliczki na CIT/PIT;
- brak możliwości zwrotu nadpłaconego podatku w dłuższym okresie niż 2 lata od momentu założenia przedsiębiorstwa;
- brak wsparcia w zakresie konsultacji lub dofinansowania w formie doradztwa podatkowego.

Autorzy zwrócili uwagę na fakt, że zidentyfikowane przyczyny niekorzystania z preferencji podatkowych można podzielić na dwie grupy: wskazania dotyczące konkretnych i szczegółowych rozwiązań ustawowych (prawnych) oraz czynniki o charakterze ogólnym dotyczące braku zainteresowania samych przedsiębiorstw, wynikającego z braku wiedzy o możliwości wykorzystania odpowiednich instrumentów fiskalnych oraz braku świadomości korzyści dla rozwoju swojego przedsiębiorstwa.

Podsumowanie

Na przestrzeni ostatnich lat ustawodawca podejmował działania wspierające działalność badawczo-rozwojową. Przepisy podatkowe ewoluowały w kierunku ułatwień w jej stosowaniu. Jednak przeprowadzone badania dowodzą, że prawie 80% badanych podmiotów nie korzysta z tych instrumentów, pomimo że spełniają podstawowe przesłanki. Przeprowadzone badanie było badaniem pilotażowym, w którym udział wzięło 100 podmiotów z branży IT. Jednak tylko 58 proc. realizowało działalność badawczo-rozwojową. Na podstawie przeprowadzonej analizy statystycznej autorzy zrealizowali cel badań. Po pierwsze, narzędzie badawcze w postaci ankiety zostało zwalidowane. Podczas badania ankietowani nie zgłaszali istotnych uwag co do zakresu i formy pytań, jedynymi sugestiami była kwestia dotycząca pytań, w których odpowiedzi należało wskazać na pięciostopniowej skali oraz doprecyzowania procedury zabezpieczenia własności intelektualnej, co zostanie uwzględnione w ostatecznej wersji ankiety wykorzystanej w badaniach właściwych. Po drugie, zostały zdiagnozowane przyczyny niekorzystania z preferencji podatkowych przez przedsiębiorstwa do tego uprawnione.

Dodatkowo wskazane zostały uwarunkowania do sformułowania rekomendacji w zakresie zastosowania rozwiązań prawnych i zwiększenia zainteresowania przedsiębiorstw tymi narzędziami. Potwierdzona została hipoteza badawcza, że sam fakt uprzywilejowania branży informatycznej, ze względu na zaproponowane w przepisach podatkowych rozwiązania, nie gwarantuje, że przedsiębiorstwa z branży IT będą z nich korzystały. Przedstawione badania mogą zostać wykorzystane przez zarządzających przedsiębiorstwami do zidentyfikowania możliwości korzystania z preferencji podatkowych, jak również zwyfikowania słabych stron przedsiębiorstwa i określenia obszarów doskonalenia zarządzania finansami, tak aby przedsiębiorstwo mogło spełniać przesłanki ustawowe do korzystania z tych instrumentów. Należy jednak podkreślić, że badanie dotyczyło jedynie przedsiębiorstw informatycznych z województwa dolnośląskiego. Aby przeprowadzić dogłębną diagnozę przyczyn korzystania bądź niekorzystania z preferencji podatkowych, należy przeprowadzić badania na większej grupie podmiotów działających w różnych branżach na terenie całego kraju. Będzie to podstawą do opracowania rekomendacji zmian i usprawnień prawnych, które pozwolą na szersze korzystanie z preferencji podatkowych przez przedsiębiorców prowadzących działalność badawczo-rozwojową. Jest to przedmiot dalszych badań, który przyczyni się do opracowania kierunków zmian dotyczących instrumentów podatkowych wspierających działalność innowacyjną.

---

dr hab. Bartłomiej Nita, prof. uczelni
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Zarządzania
ORCID: 0000-0001-5036-912X
e-mail: bartlomiej.nita@ue.wroc.pl

---

dr Katarzyna Piotrowska
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Zarządzania
ORCID: 0000-0002-5830-6526
e-mail: katarzyna.piotrkowska@ue.wroc.pl

---

dr Piotr Wanicki
Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Wydział Zarządzania
ORCID: 0000-0002-4892-6334
e-mail: piotr.wanicki@ue.wroc.pl

Bibliografia

- [1] Agencja Rozwoju Przemysłu (2019), *Poziom gotowości technologicznej*, <https://siecotwartychinnowacji.pl/baza-wiedzy/poziomy-gotowosci-technologicznej-trl-czyli-od-idei-do-realizacji/>, data dostępu: 28.06.2021 r.
- [2] Apanowicz J. (2003), *Metodologia nauk*, Wyd. DOM Organizatora, Toruń.

- [3] Ayming Polska (2019), *Raport Ulga B+R Małymi krokami do większej innowacyjności*, <https://www.ayming.pl/wp-content/uploads/sites/16/2019/09/Raport-Ayming-Ulga-BR-2019.pdf>, data dostępu: 17.06.2021 r.
- [4] Bal-Woźniak T. (2012), *Innowacyjność w ujęciu podmiotowym. Uwarunkowania instytucjonalne*, Wyd. PWE, Warszawa.
- [5] Bodganienko J. (red.), (1998), *Zarządzanie innowacjami. Wybrane problemy*, Wyd. SGH, Warszawa.
- [6] Drucker P.F. (1985), *Innovation and Entrepreneurship*, Harper&Row, New York.
- [7] Dziembała M. (2017), *Instrumenty finansowe wspierające działalność innowacyjną przedsiębiorstw w perspektywie 2014–2020*, „Prace Naukowe Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu”, Nr 466.
- [8] Grego-Planer D., Kuś A. (2020), *Determinants of Innovation Activities in Small Enterprises: A Model Approach*, „European Research Studies Journal”, Vol. XXIII, Special Issue 1, pp. 137–148.
- [9] GUS (2020), *Podręcznik Oslo 2018: Zalecenia dotyczące pozyskiwania, prezentowania i wykorzystywania danych z zakresu innowacji*, Wydanie 4, GUS, Warszawa/Szczecin.
- [10] GUS (2022), *Polska – wskaźniki makroekonomiczne*, <https://stat.gov.pl/wskazniki-makroekonomiczne/>, data dostępu: 18.03.2022 r.
- [11] IFRS (2013), *IASB and IFRS Interpretations Committee Due Process Handbook*, IFRS Foundation Publications Department, London.
- [12] IFRS (2022), *IAS 38 Intangible Assets*, <https://www.ifrs.org/issued-standards/list-of-standards/ias-38-intangible-assets/>, access date: 20.11.2022.
- [13] Janiszewska M., Janiszewski J.M. (2020), *Wykorzystanie regulacji podatkowych w działalności innowacyjnej polskich przedsiębiorców*, *Studia Biura Analiz Sejmowych*, Nr 1(61), Warszawa, s. 51–73.
- [14] Kasprzak P. (2018), *Wykorzystanie ulg podatkowych przez przedsiębiorców na przykładzie ulgi na działalność innowacyjną w województwach łódzkim i dolnośląskim*, „Zeszyty Naukowe Małopolskiej Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Tarnowie”, T. 38, Nr 2, s. 41–50.
- [15] Kordos J. (2020), *Innowacje i badania innowacyjności*, „Wiadomości Statystyczne. The Polish Statistician”, Vol. 65, Nr 1, s. 46–53.
- [16] Koślicki K. (2020), *Ulga IP Box ciągle mało popularna*, <https://www.prawo.pl/podatki/ulga-ip-box-w-podatku-dochodowym-korzystna-dla-programistow,504395.html>, data dostępu: 19.09.2021 r.
- [17] KPMG.pl (2016), *Działalność badawczo-rozwojowa przedsiębiorstw w Polsce, Perspektywa 2020*, <https://assets.kpmg/content/dam/kpmg/pdf/2016/03/Dzialalnosc-BR-przedsiębiorstw-w-Polsce.pdf>, data dostępu: 17.09.2021 r.
- [18] Małecka-Ziembińska E., Łukaszewska K. (2021), *A Swot Analysis of the Innovation Box as a Tax Instrument to Support Innovation by Enterprises in Poland*, „Zeszyty Naukowe SGGW. Polityki Europejskie, Finanse i Marketing”, Nr 25(74), s. 54–65.
- [19] Mider D.D. (2021), *Sztuka i nauka formułowania pytań w badaniach ilościowych. Nowa rzeczywistość, nowe wyzwania*, „Kultura i Edukacja”, Nr 3(133), s. 243–258.
- [20] Mikosik S. (1985), *Teoria ewolucji społeczno-ekonomicznej J.A. Schumpetera*, *Acta Universitatis Lodziensis, Folia Oeconomica*, Nr 56.
- [21] Ministerstwo Rozwoju (2017), *Strategia na rzecz odpowiedzialnego rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)*, <https://www.gov.pl/web/fundusze-regiony/informacje-o-strategii-na-rzecz-odpowiedzialnego-rozwoju>, data dostępu: 19.09.2021 r.
- [22] Ministerstwo Rozwoju i Technologii (2019), *Krajowe inteligentne specjalizacje – szczegółowy opis*, Warszawa, <https://www.gov.pl/web/rozwoj-technologie/krajowe-inteligentne-specjalizacje>, data dostępu: 19.09.2021 r.
- [23] Oksanych A. (2019), *Innowacyjność sektora MŚP w Polsce: problemy i perspektywy*, *Nierówności Społeczne a Wzrost Gospodarczy*, Nr 57(1), s. 351–363.
- [24] Pietrasiński Z. (1995), *Innowacje*, [w:] W. Pomykało (red.), *Encyklopedia Biznesu*, Fundacja Innowacji, Warszawa.
- [25] Rogers E.M. (1995), *Diffusion of Innovations*, 4. Ed., Free Press, New York.
- [26] Romanowska M. (2016), *Determinanty innowacyjności polskich przedsiębiorstw*, „Przeгляд Organizacji”, Nr 2, s. 29–35.
- [27] Rothwell R., Gardiner P. (1985), *Invention, Innovation, Re-innovation and the Role of the User*, „Technovation”, Nr 3.
- [28] Szuper K. (2021), *Narzędzia polityki fiskalnej wspierające innowacyjność małych i średnich przedsiębiorstw w Polsce*, „Przeгляд Prawno-Ekonomiczny”, Nr 2, s. 55–70.
- [29] Tidd J., Bessant J. (2021), *Managing Innovation. Integrating Technological, Market and Organizational Change*, 7. Ed., Wiley, Hoboken.
- [30] Trott P. (2002), *Innovation Management and New Product Development*, Pearson Education Limited, Harlow.
- [31] UMWD (2015), *Ramy strategiczne na rzecz inteligentnych specjalizacji Dolnego Śląska*, Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego, Wrocław, https://umwd.dolnyslask.pl/file-admin/user_upload/Gospodarka/zdjecia/RAMY_STRATEGICZNE_NA_RZECZ_INTELIGENTNYCH_SPECJALIZACJI_DOLNEGO_SLASKA.pdf, data dostępu: 19.09.2021 r.
- [32] Unger B., Zagler M. (2000), *Institutional and Organizational Determinants of Product Innovations*, *Vienna University of Economics and B.A., Department of Economics, Working Paper Series*, No. 74.
- [33] Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, Dz.U. z 2021 r., poz. 1800.
- [34] Ustawa z dnia 23 października 2018 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2018, poz. 2159.
- [35] Ustawa z dnia 25 września 2015 r. o zmianie niektórych ustaw w związku ze wspieraniem innowacyjności, Dz.U. 2015, poz. 1767.
- [36] Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz.U. z 2021 r., poz. 1128, 1551, 1574, 1834.
- [37] Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości, art. 33, ust. 2, Dz.U. z 2021 r., poz. 217.
- [38] Ustawa z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej, Dz.U. z 2021 r., poz. 324.
- [39] Ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o zmianie niektórych ustaw określających warunki prowadzenia działalności innowacyjnej, Dz.U. z 2016 r., poz. 1933.

- [40] Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, Dz.U. z 2021 r., poz. 478, 619, 1630.
- [41] Ustawa z dnia 29 października 2021 r. o zmianie ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. z 2021 r., poz. 2105.
- [42] Ustawa z dnia 29 czerwca 1995 o statystyce publicznej, Dz.U. z 2021 r., poz. 955, 1641.
- [43] Zagańczyk A. (2014), *Zasady konstruowania kwestionariusza ankiety*, „BiTP”, Vol. 33, No. 1, pp. 37–43.

Tax Preferences for Research and Development Activities of IT Companies in the Lower Silesian Region – Pilot Study

Summary

The aim of the article is to verify a research tool in the form of a questionnaire and diagnose the reasons why entities entitled to tax preferences are not using them. A pilot

study was carried out on a group of 100 entities from the IT sector in Dolnośląskie voivodship with the use of the CATI technique. The analysis of the results obtained in the survey indicates that about 80% of the surveyed entities do not use tax preferences despite meeting the prerequisites for their use. The article presents two main groups of barriers that have been identified, i.e. those concerning the conditions for using preferences (statutory solutions – small tax benefits, limited scope, lack of uniform interpretations, etc.) and those of a general nature due to the lack of knowledge and awareness that such instruments are beneficial for enterprises. Due to the fact that the conducted survey was a pilot study, no significant statistical correlations have been identified. However, the validity of the research tool has been confirmed.

Keywords

innovative projects, tax allowance, research and development, innovation